

YARPUZ

Edebiyat Dergisi

Yıl: 3 Sayı: 32

Ekim 2021

ISSN: 2687-2307

Fotoğraf / Yasin MORTAŞ

Yasin MORTAŞ ★ Yaşar BAYAR ★ Hayrettin DURMUŞ ★ Mehmet Yaşar GENÇ
Gülçin Yağmur AKBULUT ★ Zekeriya ÇAKABEY ★ Hasan SONGÜR ★ Ersin VARGÜN
Necati DEMİR ★ Selma Erdem DURMUŞ ★ Hüseyin Burak UŞ ★ Ümit PARŞİL ★ İsmail ÇELİK
Ali KÜLEKOĞLU ★ Haşim KALENDER ★ Filiz Kalkışım ÇOLAK ★ Meryem Yardımcı KÜÇÜK
Ayfer YILDIZ ★ Ahmet KAFKAS ★ Recep ŞEN ★ Ramazan DEMİRTAŞ ★ Faik KUMRU
Yavuz DİNÇ ★ İlker GÜLBAHAR ★ Mehmet OSMANOĞLU

YARPUZ

Edebiyat Dergisi

Sahibi

Halil DEMİR

Yazı İşleri Müdürü

Halil DEMİR

Editör

İlker GÜLBAHAR

Yayın Kurulu

Mehmet OSMANOĞLU

Haşim KALENDER

Mehmet GÖREN

Son Okuma

Mehmet OSMANOĞLU

Ön ve Arka Kapak Fotoğrafı: Yasin MORTAŞ

Yazışma ve Gönderi Adresi

Kale Mahallesi Elçibey Caddesi
Arma Market Yanı Kat:1 No: 24/B
Afşin/Kahramanmaraş

yarpuzedebyatdergisi@gmail.com

Yarpuz Web:

www.yarpuzedebyatdergisi.com

Facebook: Yarpuz Edebiyat Dergisi

Instagram: yarpuzedebyatdergisi

Yayın Türü: Süreli Yayın

ISSN : 2687-2307 Aylık (e-Dergi)

Yıl: 3 Sayı: 32 (Ekim 2021)

İletişim Tel: 0541 629 94 66

Eserlerin hukukî sorumluluğu yazarlarına aittir.
Yarpuz Edebiyat Dergisi'nden yapılan alıntılarda
kaynak gösterilmesi zorunludur.

* * *

Yarpuz Edebiyat Dergisi

Afşin Merkez Yayın Grubu

tarafından çıkarılmaktadır.

OTUZ İKİNCİ YARPUZ

İnsanlık tarihi biriktirmelerle doludur. Yüzyıllardır kimi mal mülk kimisi de para ve pul biriktirmiştir ama en güzeli dost biriktirmektir. Hem de en vefalısından. Çünkü insanı ayakta tutan, zor anında imdadına koşan da dostun vefalı olmasıdır.

Mevlana, “Dostlarını daima vefa ile hatırla can! Arayan sen ol, bulan sen; tanıyan sen ol, kucaklayan sen. Kula vefası olmayanın Hakk’a vefası olmaz.” der.

Friedrich Von Schiller, Rehine adlı hikayesindeki kurgu şöyledir:

Damon, Sirakuza Kralı Diyoni’si öldürmek için elinde hançerle ona yaklaşır. Diyoni zalim bir kraldır. Kralın koruyucuları Damon’u fark eder ve yakalarlar. Kral, Damon’a elindeki hançerle ne yapacağını sorar. Damon, “Şehri bir zalimden kurtaracaktım.” diye cevap verir. Diyoni, bunun cezasının darağacı olduğunu söyler. Damon, af dilemez ve ölüme hazır olduğunu ifade ettikten sonra kız kardeşini evlendirmek için kraldan üç gün izin ister. Yakın dostunu da sarayda rehin bırakır. “Dönmezsem benim yerime dostumu idam edersin.” diye ekler. Damon’un dostu da buna razı olur. Kral, Damon’a izin verir. Damon, kız kardeşinin düğününü yapar, dönüş yoluna düşer. Ancak tüm olumsuz koşullar peşini bırakmaz. Şiddetli yağın yağmurla, selle, taşan ırmaklarla boğuşur. İrmağın üzerindeki köprü de yıkılmıştır. Damon, rehin bıraktığı dostunu kurtarabilmek için hiç tereddüt etmeden ırmağın sularına atlar. İrmağın karşısına geçer. Bir süre sonra eşkıyalar yolunu keser. Eşkıyalarla dövüşür ve ellerinden kurtulur. Sirakuza şehrine yaklaşınca sadık bekçisi Flostratus’u görür. Flostratus, arkadaşının idam edilmek üzere olduğunu ve kendisinin de kaçıp canını kurtarması gerektiğini söyler. Damon, “Dostumu kurtaramayacağım ama onun felâketini paylaşmalıyım. Bir dost, bir dosta ihanet etti, dedirtmem.” diyerek darağacının yanına koşar gelir. Dostu, tam da idam edilmek üzeredir. Dostuyla kucaklaşırlar. Kral da dahil meydandaki tüm kalabalık şaşkınlıklar içindedir. Diyoni, iki dostun birbirine vefasından çok etkilenmiştir, bu iki dostu uzun uzun süzer ve her ikisini de affeder. Ancak kralın bir ricası vardır: Kendisinin de bu dostluğa dahil edilmesi.

Sadete gelelim: Her zaman bizlere destek olmuş iki dost: Biri yıllarını heceye adanmış Tayyib Atmaca diğeri şiirle ve fotoğrafla bütünleşmiş Yasin Mortaş. Bu iki vefakar dostumuz sayesinde yeni dostlar edindik. Kimler mi dersiniz? Kimler yok ki? Yaşar Bayar, Hayrettin Durmuş, Mehmet Yaşar Genç, Zekeriya Cakabey, Necati Demir, Hüseyin Burak Us, Ümit Parsıl, Meryem Yarımcı Küçük. Bizlere yeni dostlar kazandıran iki ağabeyimize şükranla.

Bizleri en başından beri hiç yalnız bırakmayan kadim dostlarımız da var elbet bu sayıda. Hasan Songür, hayatın içinden süzdüğü denemeleriyle; Gülçin Yağmur Akbulut, bir hikâyesiyle; Ali Külekoğlu, Ersin Vargün, İsmail Çelik, Ayfer Yıldız, Ramazan Demirtaş, Yavuz Dinç, Faik Kumru, Filiz Kalkışım Çolak, Recep Şen, Ahmet Kafkas, şiirleriyle otuz ikinci sayıya katkıda bulundular.

Yeni dostluklar biriktirmek dileğiyle...

Yarpuz Edebiyat Dergisi

Yasin MORTAŞ

EFSUS'LU HAVVA SOLOSU

Havva
ağır bakışlı imtiyaz

sesi ateş sırçası
ağla sen
gök- boran boşalsın
mezarlı bahçeye
-uyku derini nehir nereye döküldü
ah ağladım ben
o nehri-

ağla ki dağılsın
gözyaşı alevi
ilhamın
gök yorgunu kuşlara
bulut olsun
-kör düğüm bir korku korusu
yaşlandı dilimin ucunda
ağrılarım da peltek benim-

o
kuşluk sesi
ağıt dağını
sardı/eridi gün çiyi
ah belikli saç
ölüm kıvrımı

ay bakışlı Havva
saçına kan sıçradı
bir ikindi
giyindi akşamı
Afşin/gür toprağını eğdi
ve yarım kaldı ilkyaz
ben /yazların çıkırığında kış gıcirtısı
şiir ayazı
ah sensiz saat
iç mağaramda bir yalnızlık sarkıtı

gözyaşı
çeyiz çiçeği
simli toprak
bir elvedan kaldı
cevizli sandıkta

Efsus'lu Havva
yüreği asitli takvim
bir hüznün eriyiği aşkla
içten içe yanısla
geçti
saçlarına takılı
acı tokası dünyadan
-yalpalayan yolda benim ayağım da kusurlu
/çözemedim saçlarındaki kırçıl karanlığı-

göz
hüznün kavıdır
ateş alır
gözyaşından

anne
ateş çilingiri sokaktan
içi hıçkırık
bir gelin geçti

O
Havva mıydı
bir Adem sıyrığı vardı yalnızlığında.

Yaşar BAYAR

SENSİZLİĞİN AĞIR BOŞLUĞU

/ellerim, bir bozkır sagu'su: 'bir sırdı; çaldı kapıyı gitti' diyor.../

Gecenin rahmine üflenen eflâtun yollardan yürüyorum
Bir semenderin güz ışıkları sızıyor ayaklarımın ucuna
Ezilmiş harflerimden savruluyor ayrılığın tirşe kemikleri
Dibe vurmuş bir ceset taşıyorum yırtılan göğün altında
Delili yok, biliyorum inanmayacaksın sayıklamalarım

Gün battı, dağıldı billur âyine. Üstüme kapandı kapılar
Kimsem yok, çöl ve salâ sesinden başka hiç kimsem

Adın, peçesi düşmüş irsî yaralar açıyor sadrımda hâlâ
Tuza yatırdım, ağıyla ovdum; su kurudu, ateş söndü
İğdiş edilmiş yabanıl sadakatimle kazıdım sancılarımı
Geçidim yok kendimden önce, otağım yıkıldı sandım
Süklüm püklüm budala bir tutar aradım bulamadım

Sus deme bana yoruldum ten yükünden, gel al emânetini
İçimi ölç bak, bir çakıl taşıyım hâlâ; bedenim med vakti

Yedi kat göğün yetimiydin göğsümde, senden razıydım
Koparılp atılan lekeli bir nergise döndü yüzümün rengi
Geldiğim başıboş gök, gün doğusundan kuşlar da gittiler
Yalnızca vahşi bir uğultu rüzgârda, ot bürümüş bostanı
Dağıldı o eski yapı; nahif sâfiyet, yabanî bir yara artık

Nereye böyle, nereye böyle kanatlandın, ateş ülkesine mi
Güz cesetlerinin kokusu geliyor, cesetlerin olduğu yere mi

İnzârın kahriyle büyütüyorum içimde bıraktığın çukuru
Önümde zifir şose, omuzumda külünk. Menzirim kayıp
Şu uzayıp giden yol, kemiklerimle döşendi gel gör beni
Rüzgâr son defa esti, son defa yaladı ölüm kirpiklerimi
Belleğin o loş pervazında kalbim dikenli beddua şimdi

Dur, hâlâ seni söylüyor taşıdığım nar lekeli, kör ayna
Dur, ot bile bitmiyor gittiğin yolda, böyle sessiz, nereye

Bir mümkün sinmişti içime bütün sökükleriyle uğultulu
 Ne var ki bir hayâlmış anladım, kemik renkli bir hayâl
 Sar'alı bir hafakan, eylül îması, solgun gün batımıymış
 Yıldızlar kayar gecenin eteklerinden, lâl bir o kadar sağır
 Göğsümün kafesinde kanat çırpın ruhsatsız bir velvele

Sus, mehil doldu mor korularda. Yenik düştü cür'etim
 Tevâtür; hep ufkumda dönen bir sungur gibi sınıyor beni

Rüzgâr son defa esti, son defa yaladı ölüm kirpiklerimi
 Göç etti elimden kırçıl sabrım, güneşsiz, çorak o sîmli edâ
 Tükendi solukları gececi ardıçların; terkimde kara örümcek
 Bozkır bitiyor ve başlıyor dağlar, acı başlıyor; kurudu dilim
 Gel sen kapa gözlerimi; sensiz zifir bildim geçen yılları

Soru sorma bana, bir fitil arıyorum içimdeki lambaya
 Bağışla! bazı zamanlar unutuyorum, yola uzun bakmayı

Göğsüme sığmayan şu mülteci yükümü âh bilebilsen bir
 Sökük ve dikiş izleri var tenimde, belleğimde, ruhumda
 Söndü ışığım senden sonra, yangınlar devrildi üzerime
 Yüzüm kül lekesi, dilim pas tutmuş ne desem ehven kalır
 Çözüldü dizlerim. Batık adasımdayım yıkık mevsimlerin

Sen yine de bu soğuk, bu yaban çâresizliğimi hor görme
 Kalışımı bağışla. Parmaklarının dalgın haline inandır beni

Omuzlarımdan sarkıyor tütmeyen ocak, boşalan isli kandil
 Mahzun kaldım elimi sürdüğüm her azgın diken tortusunda
 Neye dokunsam akşam oluyor, esirgemiyor zehrini sarmaşık
 Göz çukurlarımdan fışkırıyor mürekkebin eczası, sancı ve sızı
 Sahi soramadım sana: yakanda nevrüza açılan güller soldu mu

Sıradağlar büyümedi mi içinde, yaprak dökmedi mi takvimler
 Üşümedin mi baskın yemiş şehirler gibi üşümedin mi hiç

İşte yolların sonundayım. Şimdi ellerimde mor kelebek ölülere
 Kırılan günün memnu parçalarını topluyorum sarı köşelerde
 Sökemedim çadırımı, burada kaldım. Kül hâlâ sıcak, izler taze
 Bozkırın örselenmiş diliyle ve arsızca dayandım cümle kapına
 Tıpkı o ketûm kalbi göğsümden çıkarıp sana verdiğim gibi

Gel artık, kaldır şu hurûfât enkazını dilimin mağarasından
 Göğsümün derininde sana ait bir damar büyümektedir hâlâ

Hayrettin DURMUŞ

SEVGİ OLMASA ÇEKİLİR Mİ KAHRI DÜNYANIN?

Sevgi, ilmik ilmik dokuduğumuz kilim. Bir ilmeğini yanlış düğümlediğimiz zaman içine alaca düşeceğinden titizlik ister. Sevgi; anlık, günlük değil bir ömürlüktür. Sevgi, akordunu bozmaya yeltenemeyeceğimiz “ezelden bize baht olan” gönül ezgimizdir. Sevgi, dağları taşları eriten, nefret tohumlarını çürüten, pare pare bulutları yürüten, suları köpürtüp coşturan, umutsuz kapıları açtıran esrarlı güç, ilahi lütuf.

Güneş sevgiyle doğmuyor mu? Yağmur sevgiyle yağmıyor mu? Rüzgâr kıtaları dolu dizgin neyle dolanıyor sanıyorsunuz? Felekleri döndüren ne? Adını kâğıtlara değil yüreğimize yazmamız gereken o yüce duygu. Sensiz ne ekmeğin tadı olur, ne aşın. Ateşlere de atılsan, esirlerin arasına da katılsan, kuyuların içine de itilsen ve hatta bir müebbet mahkum gibi tiksalar da seni zindana, tasalanma sevgi ise yoldaşın.

Sevgi olmasaydı karlı ovaları dolandır mıydı Yunus? Ferhat külüngünü var gücüyle vurur muydu dağların bağrına? Mecnun gezer miydi deli divane çöllerde? Arı kovanını örer miydi petek petek? İpekböceği kozasına girer miydi ölüme gideceğini bile bile? Keklikler öter miydi yanık yanık? Kelebek çırpır mıydı kanatlarını? Ceylanlar iner miydi pınara? Karlı dağlar çeker miydi baharı iple?

Söner miydi ateş İbrahim'e sevdalanmasa? Gül bahçesine döner miydi kızgın ateşler? Bıçak öper miydi İsmail'i alnından. Yakup'un gözleri açılır mıydı Yusuf'un gömleğine sinen kokusu olmasa? Eyyup dayanabilir miydi katlanılmaz çilelere sevgisiz?

Sevgili! Gönül hanemin tek sahibi. Yüreğimin en kuytu köşesine gizlediğim hazinem. Günü mü olur sevginin,

sevgilinin? Kim hapsedebilir sevgiyi bir güne? Kim bir saniye ayırabilir insanı sevdiğinden?

Biz öyle bir medeniyetin varisleriyiz ki sevgiyi bir ömre yaymışız. Sevdığımızı gönlümüze yazıp, leyl ü nehar onu düşünmüşüz. Hatta yanı başımızdayken özlemişiz sevgiliyi. Öyle ki öldükten sonra bile sevgimiz devam etsin istemiştik. “Ölüp de mezara girdiğim zaman / Ben susayım kemiklerim söylesin” diyecek kadar âşık olmuşuz.

Ayaklarımız kesilir yerden âşık olunca. “Getir el basalım Kelamullah'a. Ne sen beni unut, ne de ben seni” diye kavilleşiriz. Tutuluruz bir güzele. Yedi dağın kuşları yâre selam götürsün isteriz. Tabutumuz sevgilinin evininin önünden geçerken yazmasını cansız bedenimize örtsün diye bekleriz. Mezarımız yol üstünde olursa sevgili gelip geçerken canlanacağımızı umarız. Son nefesimizde selam salarız yâre. Artık bizim için gül solmuş, ay yüzünü karartmış ve dürülmüştür güneş... Uzaklarda ararız aşkı, âşıklar zaman tünelinden çıksın isteriz hep. Başkalarının aşklarını yaşamaya pek meraklıyızdır. Oysa nara dönmüştür yüreğimiz, çıra gibi yanmaktadır içimiz.

Uzaklarda arama aşkı. En büyük aşk senin içinde gizli. Vur kazmayı içine, yarılan bağrında inleyecek Ferhat'ın tünelleri.

Hangi dağın ardında tüter dumanı sevdanın? Hangi denizin kıyısında dalgalardan haber bekler bir sevdalı? Hangi vadide yankılanır sevgilinin adı? İsmi anarken kimlerin kora döner dudağı? Kim bilebilir? Yolunu beklediğin bir sevgili olmasa çekilir mi kahrı dünyanın?

Mehmet Yaşar GENÇ

SEVDAN YÜREĞİMDE DAĞ GİBİ YARIM

Yüreğimde sevdan dağ gibi, yârim
 Palandöken neşve toplar yüzünde
 Bar tutuyor gece ve gündüzünde
 Ilgıt ılgıt toprağıma esersin
 Yüreğimin geçitlerin kesersin
 Umut türkülerimizi dillendiren tebessüm
 Beyaz yakarışlarımı bezediğim tek süsüm
 Sen ki gönül dünyama okunan, aşkın güncesi
 Ruhumu kanatlandıran baharın düşüncesi

Yüreğimde sevdan dağ gibi, yârim
 Sükût elbisemdir, çekip soysana
 Yakasına özgürlüğüm koysana
 İçimin tellerini titreten yol hikâyemsin
 Yalansız çığırışlarımla tüllenen gâyemsin
 Korkuların sarmalında, yolların bana kefil
 İzler bırakırım ardımdan, ıstıraplı sefil

Yüreğimde sevdan dağ gibi, yârim
 Dört iklimi kaplayan otağım, sen
 Hâl üzre dil döktüğüm ortağım, sen
 Pür dikkat kesilse de saatler bakışlarıma
 Lokman öğretisiyle uğrar mısın kışlarıma?
 Sere serpe önümde uzuyorken yokuşların
 Kanatlanıp selamını getirecek mi kuşların?

Yüreğimde sevdan dağ gibi, yârim
 Çağlar vadilerimden Dicle ve Fırat
 Koşuyor içimden bir sürü kırat
 İhtişam boşalır besmeleyle, bir nefes öten
 Annem gibi şefkatlisin, merhametiyle örten
 Ey şair! Hünerdir, sızlanmadan şiirin yoğur
 Nazarıyla alevlenen dünyanın, ne zaman soğur?

Yüreğimde sevdan dağ gibi, yârim
 Sırlanan vaktimin barınağısın
 Hakikatte sen ki gönlüm dağısın
 Gözlerini selamlayan soylu dervişan kimdir?
 Yolunda izlerini kıskananlar ki yetimdir
 Çilemi yansıtan aynalar şimdi neden suskun?
 Gölgele kaçışıyor önünde şehrimin, küskün

Yüreğimde sevdan dağ gibi, yârim
 Göğünde beliren aşk ve muhabbet
 Aşıkâre bir dilek, feyzine davet
 Hayâ tomurcukları gözlerinden, tütersin
 Hasretimin döküldüğü çorağımda bitersin
 Yorgun hislerimi sokağında gizleyeceğim
 Her bir divaneyi sessiz sessiz izleyeceğim

Yüreğimde sevdan dağ gibi, yârim
 Kim bilecek intizarın yüreğim?
 Boşa serer hep bazarın yüreğim
 Buram buram hicranını tesellisiz tattırır
 Kalp ağrımı tezgâhında dirhem dirhem tarttırır
 Zor bellemem, gurbetin ki dem tutuyor içimde
 Sılam sensin, vuslat şanın yürütüyor içimde

Yüreğimde sevdan dağ gibi, yârim
 Omuzumda eksik olmaz çürükler
 Sevdan beni sana doğru sürükler
 Gökyüzünün mavisini dürüp koysam eline
 Renk cümbüşü, kuşağını bağlasaydım beline
 Yıldızları ürkütüyor, hep kayan murâd benim
 Mürekkebi göz suyuyla yazılacak ad benim

Yüreğimde sevdan dağ gibi, yârim
 Palandöken neşve toplar yüzünde
 Kar havası eksik olmaz düzünde
 Ilgıt ılgıt toprağıma esersin
 Yüreğimin geçitlerin kesersin
 Efsun taşır gözlerine Ay ve Güneş, bakarken
 Sevda denen kıvılcımın ocağına yakarken
 Huzur dolan yürüyüşün, hatıran ki gül kokar
 Tut elinden zamanımın, her gün ismini yoklar

Yüreğimde sevdan dağ gibi, yârim
 Palandöken neşve toplar yüzünde
 Bar tutuyor, gece ve gündüzünde
 Ilgıt ılgıt toprağıma esersin
 Yüreğimin geçitlerin kesersin
 Sükût elbisemdir, çekip soysana
 Yakasına özgürlüğüm koysana
 Dört iklimi kaplayan otağım, sen
 Hal üzre dil döktüğüm ortağım, sen
 Çağlar vadilerimden Dicle ve Fırat
 Koşuyor içimden bir sürü kırat
 Sırlanan vaktimin barınağısın
 Hakikatte sen ki gönlüm dağısın
 Göğünde beliren aşk ve muhabbet
 Aşıkâre bir dilek, feyzine davet
 Kim bilecek intizarın, yüreğim?
 Boşa serer hep bazarın yüreğim
 Omuzumda eksik olmaz çürükler
 Sevdan beni sana doğru sürükler
 Yüreğimde sevdan dağ gibi, yârim
 Palandöken neşve toplar yüzünde
 Kar havası eksik olmaz düzünde
 Bar tutuyor gece ve gündüzünde.

Gülçin Yağmur AKBULUT

PERİ

İllaki bir rengi olması gerekmiyor gözlerinin ya da uzun kirpiklerinin. Saçların uzun mu kısa mı bilemiyorum veyahut bir ismi var mı büründüğün kimliğin? Sükûtnunla cengin arasında bir denizde dalgalanıp duruyorum. Bazen belleğimin ortasında kuruyorsun otağını bazen yüreğimin üçra köşesinde konaklıyorsun.

Hayal ülkesinden gelmiyor sesin. Gerçeksinsin, gerçeğimdesin. Ara sıra bir gölge gibi alıp başını gitsen de erimiş bir sevginin hücrelerime sıkışmış halisin. Çevremde oluşturduğun parıltılı çemberin en büyük koruma kalkana hayatımın gerçefinde.

Sabahın ilk merdivenlerinde ölümün yatağından sen çekip çıkardın beni. Eğer ki görünmez bir perinin attığı limitsiz çılgılık olmasa, çoktan girmiştin o kamyonun gövdesi altına. Mahşeri yaşadığım anlarda beni himayesi altına alan gizemli bir gücün korunağı altındayım sanki. Gün boyu aklımdan çıkaramadım ebedi uykunun kıyısından döndüğümü. Kafamın içindeki hiçlik uğultusu derslerimi takip etmemde hayli engeller çıkardı karşıma. Soluğumun ölüme bu kadar yakın olduğunu, daha önce hiç bu kadar yakından hissetmemiştim.

Darağacının ilmeğini azılı cellatlar gibi boynuma geçirip beni sallandırmaya çalıştıklarında, bütün ışıklarını yaktın doğruluğa uzanan çizgide. Yelda'nın ayağına takılan altın künyeyi örtülü şilteler arasından senin duaların çıkarıp getirdi biliyorum. O günden sonra bakmadım hiçbirinin yüzüne. Nasıl da önyargılarıla acımadan boğdular beni avuçlarının içinde. Fakir çalar, yoksul çırpır. Oysa bilmezler ki en büyük asalet insanın para dolu cebinde değil dürüstlikle işlenmiş benliğindedir.

Dümensiz bir şekilde sokaklarda koştururken, kundağlanan yolları açıp senin yakarışların gönderdi Pervin isimli meleği can pazarı hissizliğime. Kırılan gecenin belini doğrultmamı sağladı, bizi hastaneye yetiştiren rüzgâr pelerinli bu kadın. Ahşap bir dünyanın buzulları arasında, ninemsiz bir başıma ne yapardım? Kalbi eskisi kadar sağlıklı atmasa da yine yanı başımda al yazmalım. Şükürler olsun ki hâlâ onun dizleri dibinde asude şafaklara uyanabiliyorum.

Geçen sömestr okulların kar tatili edildiği gün tipiyle didişirken, parçalanın ellerimden tutup sen çıkardın beni bulutlara. Ayağım kayıp düştüğüme hayıflanırken çantamdan düşen bozukluk uçsuz kuyulardan çıkmama vesile olmuştu. Dizlerimi kıran beyaz örtüyle nasıl yürüyecektim iki saatlik yolu. Nereden nasıl çıktı bilmiyorum ama cennetin maketini bulmuş gibiydi sanrılarım. Defa-

larca bakmıştım oysa. Ne cebimde ne de çantamda beni evime ulaştıracak beş kuruş yoktu.

Bazen göğsümdeki yangınları söndürüyor, bazen de güneşin önündeki perdeleri kaldırıyor bana uzattığın gölgeler. Turaçlar kalkarken kalbimin vadisinden dağların arka yüzünde siper olur yetiştirdiğin turunçlar. Susuzluğumu gidermek için, sarnıç açılığını gidermek için azıktır bahçemde açtığının karanfiller. Kışıma güneş doğduran, yazıma poyraz estirenimsin. Hızır gibi yetişir yüzümde tebessüm bırakan büyümlü iksirlerin.

Saati var gelmelerinin, gitmelerinin... İyiysem, huzurluysam günlerce uğramazsın. Başımın dertte olduğunu anladığın an her daim yanı başımdasın. Görünmeyen bir perisin. Hissedilen bir meleksin. Sorsalar anlatamam, anlatsam inandıramam. Kumral güz mevsiminde ekinizeya açtırsın.

Ağırlaşmış ve sisli bir uykunun eşiğindeyken, mucizevi bir parıltıyla yeniden yaşamı bahşettin bana. Dermansız titreyen bedenimle sonsuzluğa intikal etmeyi beklerken, avazım çıktığı kadar bağırma gücünü de sen verdin benliğime. Sesler duyuyor lakin saatlerdir enkazın altında kalmış olmanın verdiği bitkinlikle boğazımda düğümlemiş harfleri çıkaramıyordum. Yüce bir dağ çöküntüsü altında, belirsiz bir gövdenin hayalini kurarken son bir kuvvet son bir güçle. İmdaaat...

Seni gördüm anne. Bembeyaz giysilerle en dipteyken, bana yaşama sarılmak için bağırma gücünü veren sendin. Ve şimdi biliyorum ki beni kamyonun altında ezilmekten kurtaran çılgınlığın kaynağı, senin dualarında gizliydi. Anneannemin kalp krizi geçirdiği gece çaresizce dövünürken, Pervin isimli şefkatli ablayı gönderen; karın içinde debelenirken bozuklukları bulmama yardım eden sihirli güç de senin anne yüreğinin haykırılarıydı.

Sen benim için hiç ölmedin anne. Cennette bir huri olarak dolaşırken darda kaldığım her vakitte dualarınla bana yardım gönderdin. Beni korudun kolladın. Sen anlatmıştın ya o masalı... Anneler aslında hiç ölmezmiş. Sadece mekân değiştirirlermiş. İrem bahçesindeki köşkerlerinden evlatlarını izler, onlara kol kanat germeye devam ederlermiş. Beni merhametinden, beni şefkatinden mahrum bırakma annem.

Zekeriya ÇAKABEY

PARMAKLARIN RİTMİ

akşamın karanlığı direnirken
güneşle seğiriyordu gözlerimiz
yedi kat yerin dibinden
yedi kat göğün üstüne
rüzgârla savruluyordu çiçekler
mavisi, kırmızısı, ebemkuşağının
dipsiz kuyularda yusuf
mecnun'u oluyorduk kızgın kumların
ferhat'tık ilmik ilmik yanarken

boşluklarda yoğunlaşıyorduk
aslına koşarken zerreciklerimiz
bir döngüydü
bizi toprakla buluşturan

yeniden doğuyordu güneş
ben, biz ve başkaları
acıların ve işkencelerin
özlemini çekiyorduk
sonsuzluk denilen yerde

ateş daha ateşti
yıldız kayarken
dilek tutmaya zaman bulamadan
dört nala ve son sürat
umut yüklü atların
nal kıvılcımlarını
hayal ediyorduk sadece

II

bağırtilar geliyordu
kulaklar aşına
kuma sokulmuştu kafalar
feryatlar göğşe yükselirken
tıkalıydı kulaklar
sessimiz geri yansiyordu bize

güneş batmaya yakın
sesler ürpertmeliydi
hesaplar verilmeliydi
sorulmalıydı defter kapanmadan

su sesiyle
kuş sesiyle ritim tutmalıydı
parmaklarımız

Hasan SONGÜR

HAYATIN İÇİNDEN KISA KISA

BİLGELİĞİN YAŞI

Hayata yeni başlıyor gibiyim. Etrafımdaki yaşlılarıma göre ise hayat bitmiş gibi. Beklemeye şartlandırıldıkları rahat ve mutlu hayata kavuşamamanın hayal kırıklığı içindeler. Özlemle gençliklerini hatırlıyorlar. Onların özledikleri zamanları ben kitap küfü kokan odalarda kütüphanelerde geçirmiştım. Şunu gördüm. Biz beyin devrimi yapamamış toplumuz. Ne demektir ki beyin devrimi?

Alvin Toffler'in Şok adlı kitabında tarih üç aşamada anlatılıyor. Birincisi kas kuvveti. Kimin kasları güçlü ise o daha çok çalışıyor, daha iyi dövüşüyor. Yani o hayata hakim oluyor. İkincisi makine kuvveti. Kim fabrikalara, tanklara, silahlara hakimse o hayata hakim oluyor. Sonuncusu bilgi kuvveti. Kim hayatında bilgiyi hakim kıldı, hayata o hakim oluyor. Ülkemin insanları yaygın olarak kas kuvvetiyle makine kuvvetine inanmakta.

Ronald Reagan, 1984 yılında ikinci kez başkan adaydır ve 84 yaşındadır. Televizyonda rakibiyle tartışmaktadır. Rakibi daha sonraları anılarında şöyle yazar. "Ronald Reagan bir cümle söyledi, o an kaybettiğimi anladım." Ronald Reagan'ın söylediği cümle şudur: "Ülkemi tekrar yönetemeyecek kadar yaşlıyım. Ama ülkemi genç ve toy birinin yönetimine bırakamayacak kadar ülkemi seviyorum."

Genç ve toy dediği adam 52 yaşındadır. Bilginin hayatlaştığı... yani insanın bilgi sahibi olmaktan çıkıp bilgeleştği yaş... Galiba ellili yaştan sonrası...

TAKLİTÇİ ZİHNİYET

Su motorunu kucağıma aldım, kanala doğru götürüyorum. Kurup bahçeyi sulayacağım. Annem suçlayıcı eda ile çığlık çığlığa bağıyor: "O öyle götürülmez. Baban onu el arabasına koyar, şöyle tarlanın kenarından götürürdü."

Annem, babamın güçsüz olduğu için öyle yaptığını düşünemiyordu. Öyle götürüldüğünü görmüştü ve başka türlü götürülmeyeceğine inanıyordu.

Yine seneler evvel berberdeyim. Adam makasıyla şak diye bıyıklarımın ucunu kesiverdi. Benim bıyıklar badem bıyık kalıverdi. "N'aptın sen?" diye tepki gösterdim.

Berber, ben çok cahilmişim de kendisi çok alimmiş gibi pişkin pişkin sırtarak bir yanımdaki tesettürlü eşime bir bana baktı. "Müslüman'ın bıyığı böyle olur." dedi.

Berber Müslüman'ın bıyığının başka türlü de olabileceğini düşünemiyordu. Kendisi nasıl görmüşse öyle olmalıydı.

Annem de berber de on milyonlarca insan gibi hayata

görenek penceresinden bakıyorlardı. Görenekte yaratıcı zekaya ihtiyaç yoktur. Düşünmek gerekmez. Göz ne gör-düyse insan aynısını yapar. Taklittir diğer adı. Bir zoolog anlatıyor:

- Birkaç maymun yakalayıp inceleyeceğiz. Bir türlü yakalayamadık. Sonra iki ağacı yan yana koyduk. Ağacın birinin üzerine zambk sürdük. Biz de diğer ağacın üzerine çıkıp zıplamaya başladık. Maymunlar bizi taklit etmek için karşımızdaki ağacın üzerine çıktılar. Birkaç kez zıpladıktan sonra yapıştılar, kaldılar.

Tiyatro tarihi hocam Metin And: "Maymunlar gördüğü her şeyi alır. Biz Tanzimat'tan sonra maymunlaştık. Batıda ne gördüysek sormadan sorgulamadan hep aldık." derdi.

Rahmetli Erbakan, muhafazakar kitle adına Batıcı laikçi kitleyi "Sizi gidi taklitçiler sizi!" diye eleştirirdi.

Bugün görüyorum ki muhafazakâr kesim taklitçileri, taklit etme yolunda dolu dizgin yürümektedirler. Toplumsal kaosumuz, huzursuzluğumuz biraz da bu yüz-dendir. Yani görenekçi taklittendir. Oysa olması gereken gelenektir. Gelenek, geçmişten aldığımız mirasın üzerine kendimizden bir şeyler koymaktır. Bunun için önce kendimiz olacağız.

TÜRKÜLERİN MAYASI

Türkülerde hayatın güzelliklerine dair nice sırlar saklı. Dinledikçe duyulanır, coşarım.

Sonra içime kanadı kırık bir hüznün çöker, kalbim sızlar. Ben o türkülerde anlatılan dünyayı kaydedilmiş sevdayı arar gibi özleyenlerdenim.

Hani şu evlerinin önü diye başlayan türküler: Evlerinin önü yonca... Evlerinin önü mersin... Evlerinin önü yoldur... Evlerinin önü boyalı direk... Yüzlerce türkü sayabilirim böyle başlayan.

Türkü yakan sevdiğini bir evle anıyor. Sevdiğini bir ev içinde düşünüyor. Bugün kadını evle birlikte düşünmek mümkün mü? Kızlar, çoktan o evlerden çıktılar, gittiler. Dönmediler ve dönmeyecekler.

Dişi kuşların yaptığı yuvalar olmayacak. Ana şefkatlerinin ısıttığı baba ocakları yok artık.

Bir daha o ocaklar olmayacak.

Ah, ah! Olmayacak!

Sahi evinizin önünde ne var? Ne görüyorsunuz?. Banka mı mağaza mı?

Para mı?

Evinizin önü bankadır, evinizin önü paradır... diye türkü yakamıyorsunuz değil mi? Yakamazsınız.

Aşksız kelimelerle türkü maya tutmaz.

Ersin VARGÜN

ŞEMSIYELERİ SEVMİYORUM

çok mu zor yahu mutlu olmak
arasa bir tanıdık
müjdemo isterim dese mesela
ben sana küstüm diyen bir kız çocuğunun
gönlünü alsam örneğin
bir sokak kedisine su versem sırnaşsa
sürtünse bacağıma misal
koşsam pespembe bulutların altında
yağmurda ıslansa saçlarım
dökülse ceplerimden leblebiler üzümle
çok mu zor yahu
sevmiyorum şemsiyeleri desem
ben sırılsıklam olmayı özledim herrrrrşeye
çözülse
ıslandıkça çözülse
kördüğümle

Necati DEMİR

MAHCUBİYETTEN FELSEFİ ŞİİRİN KEŞFİNE

İnsanların her biri değişik yeti ve potansiyellerle doğuyor. Bunların yeri, zamanı ve ortamı oluştuğunda ortaya çıkartılması gerekir. Ortaya çıkartılmazsa her biri en az bir cevher üzere yaratılan bireyler ya tek tek ya da gruplar halinde heba olup toplum içinde kaybolacak demektir. Bu yeteneklerin keşfedilmesi, ortaya çıkartılması gerekiyor. İş hayatında, akademik süreçte her insanın elinden tutan kayda ve saygıya değer kişiler olmuştur. Kierkegaard'ın ontolojik anlamda söylediği "Hiç kimse kendi saçlarından tutarak kendini yukarıya kaldıramaz" sözünü ben etik alanda toplumsal ilişkiler için kullanıyorum. Sabit destek noktasının olmayışı nedeniyle kişiler birbirine muhtaçtırlar. Bireylerdeki bu yetileri, onlara destek olup çıkartacak olanlar da en başta ebeveynler ve öğretmenlerdir. Bu yüzden hem analık-babalık hem de öğretmenlik çok veballi, ağır sorumluluk isteyen bir konumlardır. Eğer elimizdeki malzemeyi anlayamaz, tanıyamaz, keşfedemez isek, büyük vebale girecek; geleceğin dehalarını, bilginlerini, sanatçılarını, filozoflarını, sporcularını kötürümleştirmekten dolayı muhtemeldir ki hesaba çekileceğiz demektir. Barbiana Mektuplarında İtalya'da bir papazın, birçok öğretmen ve yöneticinin aptaldır, şapşaldır, hiçbir okulda başarılı olamaz denilen yirmi küsur çocuğun içinden verdiği sabırlı eğitim sonucunda 7-8 tane ünlü bürokratı yetiştirdiğinden söz edilmektedir.

Afşin Lisesinde 1983 yılı 24 Kasım Öğretmenler Gününde girdiğim felsefe dersinde öğrencilerime günün anlam ve önemine ilişkin bir konuşma yaptıktan sonra onlara, "Gençler, siz ilerde önemli mevkilere gelip etkin görevler üstleneceksiniz. Öğretmenler Günü hakkında sıranızda bir nutuk atın bakalım." deyip öğrencileri tek tek kaldırıp konuşturdum. Sıra öğrencilerimden benim de teyzemin oğlu olan Ercan Yücel Kayıran'a geldi. "Yücel kalk bakalım, bir konuşma da sen yap" dedim. Yücel, ayakta bekledi, birkaç kelime bile söyleyemedi, utandı. Ben de çocuğu mahcup ettim diye üzüldüm. Öbür gün Yücel - halâ sakladığım - el yazması bir şiir getirdi. Bu nedir Yücel dedim, şiir dedi. Okudum, harika bir şiirdi. "Bu kimin?", dedim. Kendisinin sol eğilimli olduğunu bildiğim için, Nazım Hikmet'in olabileceğini sandım. Benim hocam, deyince "Yücel, sen bu şiiri yazamazsın." dedim. Benim hocam, ben ortaokuldan beri şiir yazıyorum, deyince dünkü iki kelimeyi bir araya getiremeyen Yücel, birdenbire gözümde büyüdü ve hayranlık duymaya başladığım bir kişiliğe dönüştü. Demek ki Rabb'im

çok çeşitli yetilerle insanları yaratıyor, ama bizim kısıtlı ölçüm araçlarımız bunları keşfetmemizde yetersiz kalıyor, "İyi matematik problemi çözüyor.", "Edebiyatı iyi.", "Sesi güzel." ölçütünün dışında başka ölçü araçlarının da olabileceğinden habersiz oluşumuz nedeniyle gözden çıkardığımız pek çok öğrencimiz olmuştur, diye hayıflanmıştım. Bu olaydan sonra insan varlığının çok ögesi, iç içe girmiş, kolaylıkla anlaşılamayan derin duygularla yaratıldıklarını ve bunları çözümlemenin sıradan eğitim almış eğitimcilerin boyunu aşacağı kanısına vardım. Bildiğimiz bir iki yöntem ve teknikle öğrencilerin yeti ve potansiyeli anlaşılmayacağını daha farklı yöntem ve teknikler denenmesi gerektiği düşüncesine ulaştım. Şu an Yücel Bey, ülkemizin sayılı ve saygın şairlerinden olup "Felsefi Şiir" akımının da öncülerinden biridir.

Yücel'in o zaman beni şaşırtan şiiri.

ÖĞRETMENİM

Sahi her şeyi senden mi öğrendim öğretmenim
El yazması kitaplar, gökler, denizler dururken
Sahi senden mi öğrendim bir taşı kavrayıp atmayı
Barışlardan bahsedip tetiklere basmayı...

Senin yüreğin nasıl dayanır öğretmenim
--- taştan mıdır yoksa, yeşil yosundan mı---
Bilgiye hep bir silahın namlusundan bakmaya
Rüzgar ekip fırtına biçtin benim bildiğim
Kırılmaz mı ama bir silahın namlusu
o ışıklı usunla bakmaya

Bu kez ölüm doğursun beni öğretmenim
Ölüm doğursun kara bir silahın namlusuna
ve senin bilgilerin ölümün yağmuru olsun
Yağsın incecikten kanayan yaralarım.

(23 Kasım 1983/Afşin)

Şiirde beni çarpan ifade:

"Sahi senden mi öğrendim bir taşı kavrayıp atmayı
Barışlardan bahsedip, tetiklere basmayı..." dizeleridir. Dönemin siyasi çarpıklığı, tezat hali hem de Lise II. sınıf öğrencisi tarafından ancak bu kadar güzel dile getirilebilirdi. Henüz lise çağında, oldukça kısıtlı imkanlar ve güç şartlar içinde kendi düşünce dünyasının kritiğini/eleştirisini yapabilen, critiquespiritle (eleştirel ruh) hadiselere bakıp salt ideolojik bağnazlıktan kendini kurtarabilen bir kişidir Yücel Kayıran.

Selma Erdem DURMUŞ

NEREDE BİR BABA ÖLSE

nerede bir baba ölse
sesi tanıdık gelir
dağların haşmetine bakarım
taşlaşmış duruşunla
sen mi yuttun ki
yolların kıvrımı
döndürürken başını
gözlerin soğuk beyaz kalmaz
sen de nar olursun
kor olur damlar yaşların
bağrımı dağlayarak giden
son yolcusu
kalabalıkların
artık dönmez mevsimlerin
bilirim
haykırsam yankısı gelir mi
sesimin
sil baştan

Hüseyin Burak US

KALABALIK Ç

hafta sonumuz yoktu o zaman
gelişine yaşırdık hayatı
ayna tutup günahlar işlerdik sayılmazdı
adaletli acılar kururdu kulaklarımızda
alır başını giderdi akşam ezanı
şehir görürdü biz de görürdük
batıpark'ta

kimimizin feyzi vardı kimimizin uğurları
seyirtip sıtmalî sözler yazardık peçetelere
saçlarımızı dağıtıp ısıtmalî günlerde
c şıkkı gibi gerinirdik
her şeyin ortasıydı bölüşülürdü
biz görürdük şehir de görürdü

kadınlar kapandı birer birer evler çay bahçeleri
sonbahar mıydı akşam mı olmuştu isa mı gelmişti
açtık ceketlerimizin üst düğmelerini
idris'i iğneyi salih'i deveyi açtık
bardağı masaya bıraktık
filistiiin diye bir ses çıktı
ağustos sustu
gurbete bir yol giderdi
o da sustu

kimsecikler ölmedi güzel gün çerçevesi baharlar
kıyamet bildiğimiz kıyamet sabah hâlâ dört rekat
kalktı yataklarından çocuklar
ırmaklar
kahve altları
kalktı üç tane ç harfi bambu masadan
burak döküldü kanatlarından
döküldü cam bir bardağa

biz daha
dağıstan'ın atlarından
kıvrılıp gidecektik suçsuz bir dağa

her günü bir saat fazla yaşadım kirlendim
uyanıp bir teheccüt gibi kıldım endamımı
bildik bir mevsimden geçip gittim üstümle başımla
durup dururken soyadımı tersten okudum
boğuldum
kimse boğulmadı benden maada

öğretmenler
 ellerinde meşaleler
 sokaklarda naif kediler
 akif abiler
 engizekler
 düğünler dernekler
 ringoringo şişeler
 bir şehri hırıl hırıl faranjite benzettiler

içlerinde yırtık gökyüzü biriktirdiler
 ademi öğrendiler pet şişelerden su içtiler
 ekmeği ve ademi birbirine diktiler
 yekindi defosuz kafiyele nefes alıp verdikçe
 oturdu karşısına bir uzun yaşamak
 baktılar
 topladılar
 çıkardılar
 hesapladılar
 eski bir fotoğraftan çıkmış gibi uyandılar

bir gül kokladılar dikenlerinden başlayıp
 bambu masalarda kırmızı parmaklar
 çağır çağır osman gelmedi
 düştü paylarına muhammedi yalnızlıklar

rüzgar eserdi böyle iyiydi
 tutup beklettiler
 sokakları dardı toplanıp tefsir ettiler
 bir dağ lazımdı
 buldular
 yudular
 güneşe tuttular
 murat aldılar
 talipler ebubekirler mevlütler mustafalar
 bilmem kaç güzel adamdılar
 sayılmadılar

benna geçip giderdi bildiğimiz benna
 rüzgarı salarlardı ardınsıra
 bir gazel okunurdu eskilerden kalma
 bir günden fazlaydılar mesela bir cuma
 hutbe yetmemişti ki beyaz sarıklarına
 sardılar kağıtların arasına benna'dan bir hüzn
 türkçe bir dert gördüler parça parça bölüştüler
 elleri üşüdü gökteki güneşi bölüştüler
 bir çınar ağacı vardı
 şahımerdan dolanırdı
 onu da bölüştüler

birkaç güzel adamdılar
 sayılmadılar

baktılar:
 rahatımız sorulmasın
 peşin ödendi tüm kahırlar

Ümit PARSIL

YARATICILIK NEDİR?

Yaratıcılığa ilişkin tanımlama genellikle insanların yaratıcı yönlerinin yanı sıra bilgisel, eğitimsel, düşünsel (zeka) kişiliği üzerinde yoğunlaşmıştır. Kişiden kişiye farklılık gösteren bu özellik çok yönlü bir düşünce ürünüdür. Ve bu konu ile ilgili oldukça kapsamlı bilimsel tespitler geliştirilmiştir.

Torrance, yaratıcı Düşünme Testi El Kitabı'nda (Torrance Test of Creative Thinking) yaratıcılığın tanımını şu şekilde yapmaktadır.

“Yaratıcılık, sorunlara; bozukluklara, bilgi eksikliğine, kayıp öğelere, uyumsuzluğa karşı duyarlı olma; güçlüğü tanıma, çözüm arama, tahminlerde bulunma yada eksikliklere karşı denenceler geliştirme, bu denenceleri değiştirme yada yeniden sınama, daha sonra da sonucu başkalarına iletmektir” (www.aymavisi.org)

Yaratıcılığın temelinde, akıcı, özgün ve esnek düşünme, dolayısıyla sorun çözebilme becerisi yatmaktadır. Akıcı düşünmek, kısa sürede, ardı ardına birçok düşünce ve görüş öne sürebilmektir. Örneğin; “yüz ne demektir?” sorusuna verilen yanıtta “yüz” kelimesinin anlam ve türevlerine ilişkin çok yönlü yanıtlar alabilmek akıcı düşünme olarak tanımlanır. Ayrıca “sezgi, merak ve mecaz”, yaratıcılığa ortam hazırlayan en önemli unsurlardır.

Yaratıcılık, kişilerin doğuştan getirdikleri bir özelliktir. Her insanda az veya çok bazı yaratıcı belirtiler ve özellikler vardır. Yaratıcılık, sınırları olmayan, geliştirilebilen bir eylemdir. Öğrenilmez fakat uygun koşullar sağlandığı takdirde geliştirilebilir.

Bir başka deyimle yaratıcılık, toplumun ekonomik veya sosyal yapısının sanatçının kişiliği tarafından sorulanıp, düşünceleriyle yoğrulup, yeni-özgün bir biçim olmasıdır.

Buna bağlı olarak yaratıcılık; insan doğası gereği tüm insanlarda değişik derecelerde, ve boyutlarda var olan ve geliştirilebilen özel bir yeti olarak ele alınıp, yaratma eyleminin somutlaşması olarak ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle yaratıcılık, sosyo-kültürel çevreyle yakından ilgili güç olarak düşünülebilir. Ayrıca bilimsel araştırmalar sonucunda bazı bilim adamları tarafından yaratıcılığın insanın genetik yapısıyla da ilgili olduğu iddia edilmektedir. (www.aymavisi.org)

Guilford'a göre yaratıcılık; akıcılık, esneklik ve özgünlük içeren bir süreçtir. Yaratıcılık; alternatifli düşünme, problem çözme gibi zihinsel süreçleri de içerdiğinden, yalnızca bir süreç değil, süreçler dizisi olarak düşünülmelidir. Ayrıca yaratıcılık konusuyla çok ilişkili

olan, alternatifli düşünme ve problem çözme becerilerinin de yaratıcılık gibi geliştirilebileceğine inanan görüş, eğitim psikoloğu Torronce'ye aittir. Paul Torronce; öğrencilere, sorunlara yeni çözümler üretebilme yollarının verilebileceğine, buna dayalı olarak da onların risk alabilmek ve özgün üretimlerde bulunmak gibi becerilerinin geliştirilebileceğine inanıyor. Sonuçta yaratıcılık, bilinenlerden yola çıkılarak eski ile yeni arasında ilişki kurmak, alışılmışın dışındaki farklılıkları yakalayarak, deneyerek özgün etkinlikler oluşturma çabası olarak da tanımlanabilir.

Bir Süreç Olarak Yaratıcılık

Yaratma sürecinde bir nesnenin estetiksel boyutu, işlevi ve biçimi imgesel temeller üzerinde yükselir. Çünkü özne ile nesnel gerçeklik arasında bir iletişim ve tavır sirkülasyonu vardır. Dolayısıyla özne, nesnel gerçekliği imgesel olarak algıladığı için imgelem, yaratıcı süreç içinde devamlı etkin durumdadır. Ayrıca, imgelem, özne ile nesne arasındaki etkileşim süreci içinde üretici ve doğal bir zihinsel yetenek olarak görülebilir. Bu süreç bireyin bilgi birikimlerini, deneyimlerini etkinlikler içinde biçimlendirip, somutlaştırarak özel bir dünya kurma çabası olarak anlamlandırılabilir.

Yukarıda da belirtildiği gibi süreç içinde yaratıcılığın gelişimi birbiriyle bağlantılı tepkiler şeklinde oluşur. İsmail Üstel'e göre bu süreç şu şekilde işler:

Hazırlık Dönemi: Bu dönem yaratıcı düşünceyi tetikleyen bir unsurla başlar. Bilgi edinme, bunları ilişkilendirme, farklı açılardan analizleme, yorumlama, değişik biçimlerde sentezleme, değerlendirme, yeniden yorumlama biçiminde sürdürülen etkinliklerdir.

Kuluçka Devresi: Yaratıcı düşünce sürecinin bu aşaması, ürünün “bilinç ötesinde olgunlaşmakta olduğu” kademedir. Bilinç düzeyinde algılanmamakla beraber, yoğun bir yaratıcılık çabasının sürmekte olduğu evredir.

Evraka (Buluş) Basamağı: Beyinde “şimşek çaktığı” andır. Hazırlık döneminde tohumu atılan, kuluçka evresinde farkına varmadan yeşeren yaratıcılık, birdenbire somutlaşır.

Rafinasyon (Eleme): Sürecin bu bölümünde, yaratıcılık sürecinden süzülen, orijinallik, “rafine edilerek” uygulanabilir kılınmaktadır. Yukarıda özetlenen kademeler, birbirinden kesin çizgilerle ayrılmaz, biri bitmeden diğeri başlayabilir. Bu fazların kesişmesi, örtüşmesi ve

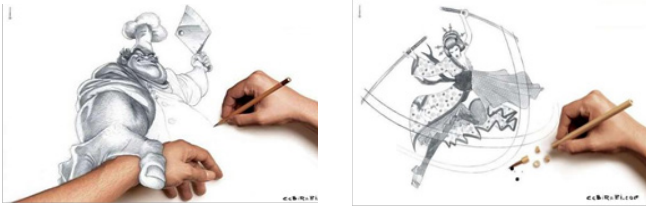
iç içe geçmesi söz konusu olabilir. Bazen evrelerin sırası değişebilir. Zaman zaman süreç basamaklarından birisi, olağan sırasından başka bir dönemde tekrar sıraya girebilir.

Aynı zaman diliminde birden çok konu üzerinde çalışıldığında, yaratıcılık süreçleri birbirleri ile etkileşerek daha da karmaşık bir tablo sergileyebilir. Sürecin ne kadar zaman alacağı, kişinin yaratıcılığına ve konunun özelliğine bağlıdır. Kaldı ki bireylerin yaratıcılık performansı, belirgin bir biçimde dalgalanabilir. Diğer bir deyişle “yaratıcılık ritmi” zaman içinde artabilir veya azalabilir. Yaratıcılıkta görülen değişim, kişiye ve koşullara bağlı olan bir sürecin sonunda yeniden eskiye dönebilir.

Bir anlamda yaratıcı sürecin büyük bir bölümü; belirli durumlarda yaratıcı olmanın ve görmenin anlaşılması, ihtiyacın anlaşılması durumunda olabilir. Gerçek anlamda yaratıcı bir kişi, yaratıcı çözümler bulmak kadar, yaratıcı sorular sorabilen, yaratıcı etkinlikler içine girebilen bir kişidir. Yaratıcı süreçte sezgi, kendi içinde ayrıca yaratıcı bir süreçtir. Dolayısıyla sezinleyici kişi, kendi sezgisel işaret ve sembollerin oluşturduğu ortamı yaratır.

Yukarıdaki konu başlığında yaratıcılığın oluşum sürecine ilişkin bilgi verildi. Ancak burada vurgulanması gereken önemli bir nokta da, süreç olarak yaratıcılığın iç ve dış baskılara tepki verme eylemi olarak tanımlanması düşünülebilir.

Bu anlamda sanatçının yaratım çabası, henüz var olmayanı oluşturmaya, plastik bir anlam vermeye yönelikse de geçmişin ve içinde yaşanılan sürecin etkileri, birikimleri doğal olarak sanat ürünlerine yansıyacaktır. Ortaya çıkan yapıtın plastik özgün bir değer olarak belirlenebilmesinde sanatçının yaratıcılığı ve özgünlüğü bu yansının ürüne kattığı değerle doğru orantılıdır.

Yaratıcı Etken

Yaratıcılık dürtüsü insanın varlığıyla-oluşumuyla ilgilidir. İnsan ve hayvan yaşantısı arasındaki fark, davranışın türüne, onun sergilenişine bağlıdır. Hayvan davranışı içgüdüsel ve şartlandırılmıştır. İnsanlarınkı rasyoneldir. Doğal olarak insanın beyni içindeki statükoyu değiştirmeye iten bir şey vardır. Bu onun yaratıcı olmasını ve farklı bir şeyi elde etmesini sağlar. Bu durum psikolojik olduğu kadar sosyolojik bir olgudur da. Örneğin Ahmet İnam konuyla ilgili görüşlerini bir gazete yazısında şu şekilde dile getirmiştir.

“Gelecekte gücün simgesi olarak bizim yaratıcılığımız, keşfettiğimiz, yarattığımız ürünler, ortaya koyduğumuz düşünce ve sanat ürünleri yaşama becerimiz olacak ve gücün kaynağı değişecek. Güç, insanın kendini

gerçekleştirme çabası, başarısı olacaktır” (www.aymavisi.org)

Martin Buber “Ben ve Sen” adlı yazısında, “biz dünyayı olduğu gibi kabul etmek zorunda değiliz, onu devamlı olarak yaratabiliriz. Gerçek kendi başına her gün yeni bir şeydir ve her sabah kendi ellerimizde şekillendireceğimiz başka bir yeni şeyi sorar. Bilmeden düşünce ve hayallerimizi belirli şeylere yoğunlaştırıp onların gerçeklere uygunluklarını ileri sürdüğümüzde dünyayı yeniden yaratırız” (www.aymavisi.org)

Dünya aslında ondan nasıl yararlandığımızdır. Kişi bulunduğu çevrenin bir parçasıdır. Çevre, kişinin kendisine nasıl bir biçim veriyorsa kişinin de yaratıcı birikimi çevreye öyle bir biçim verir.

Yaratıcı Kişilik Özellikleri

Geleneksel eğitim anlayışı içinde eskiden soru sormayan, söz dinleyen, yaramazlık yapmayan, üstüne vazife olmayan şeylerle uğraşmayan bir yapı ve anlayış içinde olan çocuklar; benimsenen, kabul gören bir özellik göstermektedir. Tam tersi özelliklere sahip çocuklar ise dışlanmakta, genellikle de başarısız sayılmaktadır. Dolayısıyla eğitim sistemi içindeki bu anlayışın etkin olması, yaratıcı yeteneklerin yanlış değerlendirilmesine ve yaratıcılık ile ilgili araştırmaların gecikmesine neden olmuştur. Günümüzde yaratıcı nitelikler son derece önemli olup, sanatsal ve teknolojik alanda özellikle üzerinde durulması gereken önemli bir bireysel kriter olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yapılan araştırmalar sonucunda, yaratıcı kimliğe sahip bireylerin kişisel özelliklerine ilişkin yüzlerce maddeden oluşan tanımlamalar yapılmıştır. Aşağıda bu özelliklerin en belirgin olanları genel hatları ile verilmiştir. Buna göre:

1. Esnek, özgün ve çabuk düşünebilme yetisi.
2. Değişik strateji, yöntem ve araçları kullanmaya eğilim.
3. Konulara-sorunlara farklı açılardan yaklaşabilen duyuşsal, mizah, sezgi ve görsel algı gücünün yetkinliği.
4. Soyut veya somut nesne ve kavramlar arasında bağlantıları yakalayabilme, ilişkilendirebilme gücü.
5. Hayal gücünün zenginliği, esnek düşünebilme ve konulara odaklanabilme yetisi.

6. Yeni olanı yakalayabilme, mevcut durumları geliştirebilme becerisi.

7. Senaryo üretebilme, tasarım geliştirebilme özellikleri. Sorunlara çözüm arar, üretkendir.

Geleneksel toplum üyelerinin beklentileri, yukarıda genel hatlarıyla belirlenen yaratıcı kimliğe sahip bireylerin özelliklerine bir ölçüde aykırıdır.

Örneğin; Yaratıcı kişiler marjinaldir, uçlarda gezinen, risk alan, sürekli arayış içinde olup, duygularını bastırmayan, yenilikler peşinde koşan meraklı, var olanlarla yetinemeyen, eleştiren, sorgulayan, kendine güvenli, içten davranan, güç ve statüye önem vermeyen, ayak direyen, bazen toplumun kabul görmediği alışkanlıkları olan, daldan dala atlayan serüvenci bir yapıya sahiptirler.

Oysaki toplum; karşısında, var olan ile yetinmesini bilen sistematik, düzenli, statükocu bir anlayışı onaylayan bireyler ister.

Ayrıca toplum, geleneklere uyabilen, görevini eksiksiz yapan, ciddi, alaycı olmayan, merkeziyetçi, fazla soru sormayan, üstüne vazife olmayan işlerle uğraşmayan, itaatkâr, kurallara sıkı sıkıya bağlı, toplumun uyumlu bir üyesi olmayı kayıtsız koşulsuz kabul eden bireysel özelliklere sahip kişileride benimser ve onaylar.

Yaratıcı ve Yaratıcı Olmayan Tutum ve Davranışlar

Aşağıda yaratıcı tutum karşısında yaratıcı olmayan tutumlar karşılaştırılarak kısa ve net olarak özetlenmiştir. Buna göre;

YARATICI TUTUM	YARATICI OLMAYAN TUTUM
➤ Bilgiden bilinmeye çalışma. ➤ Doğru ve yanlış cevaplar önemli değil. ➤ Açık ve sonlu tepkiler. ➤ Çeşitli yolları deneyerek, taklit ve ezber yöntemi. ➤ Belirsizliklerle, eksikliklerle karşılaşmayı hoş görme. ➤ Yaratıcılık ve Psikanaliz.	➤ İzlenen model var. ➤ Doğru cevaplar var. ➤ Sabit tepkiler. ➤ Taklit ve zeber yöntemi. ➤ Aksilikleri hoş görmeme.

Sanatçıların insanları şaşırtan bu yaratma gücü çok eski zamanlardan beri ilgi çeken ve merak uyandıran bir konu olmuş ve genellikle ilham kavramı, olayı açıklamak için öne sürülmüştür. Sanatçının en temel özelliklerinden biri, onda kişisel hayata karşılık, toplumsal-sosyal psişik hayatın etkin olmasıdır.

Psikanaliz, öznenin kendini hayata karşı genel ilişkilerini yapılandırması, çözümlemesi ve yeniden oluşturma, anlamlandırması bağlamında tümüyle yaratıcı bir harekettir.

Freud yaratma eylemine psikanalitik açıdan yaklaşarak, sanatçının yaratma eylemi ile nevroz arasında sıkı bir ilişki bulur ve bilinçaltının yaratmadaki rolünü belirlemeye çalışır. Freud'a göre sanatçı eğer anlaşılacak isteniyorsa, onun bilinçaltına inilmesi gerekir.

Sanatçının yaşam sürecindeki değişkenlikleri, davranışları, yanlışları, saplamaları, iç dünyası ve diğer nevro-

tik belirtilerin incelenmesinin gerekliliğini ortaya koyar.

Freud'un kuramında, sanat ile düşlem etkinliği arasında yakın ilişkiler vardır. Sanatçının, nevroitik kişiliğe sahip insanlarla hem benzerliği vardır, hem de ayrılığı.

Sanatçı da gerçeklik dünyasında tatmin edemediği içtepillerle doludur. O da bütün insanlar gibi, çocukluk çağının doyurulmak istenen bilinçdışı özelemlerini, tüm cinsel kökenli enerjisini imgelemci dünyasına aktarır. Kolayca nevroz'a yol açabilecek böyle bir durumdan sanatçı, yaratma yolu ile içtepillerini, yasak kaynaklardan geldiği fark edilmeyecek kadar değiştirerek, onları yücelterek kurtulur. Ancak yine de sanatçının bilinçaltı saklı kalmaktadır, sanatçının açığa vurmayıp bastırmak zorunda kaldığı isteklerin kılık değiştirmiş biçimlerini aslında sanatçının itiraflarından başka bir şey olmayan sanat eserlerinde tanımak olasıdır.

Bu konuya ilişkin diğer bir yaklaşım ise Otto Ronk'ın görüşüdür. Otto Ronk, sanatçının normalden sapma gösterdiği için nevroitik olarak damgalanmasına karşı çıkarak "nevroitik tip" ile "yaratıcı tip" arasındaki sınırları çizmiştir. Ona göre "nevroitik tip" salt yıkıcılık düzeyinde kalmakta, "sanatçı" ise aynı zamanda yapıcı ve yaşatıcı olmaktadır. Ronk'ın görüşünü paylaşan Rollo May ise, bu konuda yaratıcılığı nevrozla bütünleştiren kuramlara karşı çıkmaktadır. May: "yaratıcılığın ciddi psikolojik sorunlarla bütünleştiği muhakkak. Van Gogh neredeyse çıldırdı. Woolf ciddi bir çöküntü içindeydi. Yaratıcılık ve özgünlüğün, kültürlerine uymayan kişilerde bütünleştiği apaçık. Ama bu, zorunlu olarak yaratıcılığın nevrozun ürünü olduğu anlamına gelmez. Yeteneğin hastalık, yaratıcılığın da nevroz olduğunu sokuşturmaya çalışan bu savlara karşı gerçekten güçlü bir tavır almalıyız." Rollo May'a göre yaratma edimi ölüme ve yok oluşa bir alternatif olarak, yapmanın, yüksek duygulanımın ve vitalitenin en üst aşamasıdır (www.aymavisi.org)

Yaratıcılık, olmayan bir şeyi hayal edebilme, bir şeyi herkesten farklı yollarla yapabilme ve yeni fikirler geliştirebilme yeteneğidir. Başka bir deyişle yaratıcılık, herkesin gördüğü şeyi aynı görüp onunla ilgili farklı şeyler düşünebilmektir. Yaratıcılık günlük olaylara ve nesnelere herkesten farklı bakabilmek ve farklı yaklaşım tarzı geliştirebilmektir. Yaratıcılık, olağan, günlük şeylerin özel olmasını, özel şeylerin de daha çok günlük hayata girip doğal şeyler olmasını sağlar.

Eğer hayatınızdaki günlük şeyleri farklı ve yeni yollarla yapıyorsanız bu sizin yaratıcılığınızı gösterir. Örneğin evinizde ya da işinizde her gün yaptığınız işleri değişik şekillerde, değişik yollarla yaparak yine aynı sonucu almanız, bu işlerin yapıldığı şekline yaratıcılık katmış olmanız demektir. Denediğiniz her yeni şey size yeni bir şey öğretecektir. Denediğiniz yeniliklerde hatalar yapabilirsiniz. Yaratıcı olmanın riskli tarafıdır bu. Risk alarak yeni şeyler dener ve keşfedersiniz.

Bunların hepsi çocuklar içinde geçerlidir. Verilen bir resim ödevinde çocukların aynı konulu resmi, aynı yollarla yapmalarını istemeniz, çocukların kendilerince yeni şeyler denemelerine, keşfetmelerine ve öğrenmelerine engel olacaktır. Çocuklara, deneme şansı vererek risk almalarına ve yeni şeyler keşfetmelerine ortam sağlanmalı-

dır. Önemli olan resmin son şekli değildir. Önemli olan bu resmi bitirene kadar denedikleri yeni yollar ve kendi buluşları ile ortaya çıkarttıkları resimdir.

Deneme ve keşfetme şansı verilmeyen ve bir şeyi yapmak için aynı kalıplar içinde, aynı yolları takip etmesi istenen çocuk, kendisinde var olan yaratıcı yanını fark edip keşfedemez. Yaratıcılığını kullanma şansı verilmeyen çocuk, yeni şeyler denemek için riske atılma cesareti gösteremez.

Resim dersleri çocukların yaratıcılığını arttırmakta onlara imkan sağlayan bir derstir. Ama konumuz yaratıcılık, bunun çok daha ötesinde olup çocukların her konuda yaratıcı olmalarını sağlamaktır. Çocuklar öğrenirken ve uygularken sanatın dışındaki derslerde ve hatta okul dışında da yaratıcı olabilirler. Mesela matematik ödevini hazırlayan bir çocuk, bir problemi, denklemlerin dışına çıkıp kendi yoluyla çözebiliyor ve bunu anlatmak için de resimler (ya da şema, çizim vs.) kullanıyorsa bu, o çocuğun matematik ödevini hazırlarken yaratıcılığını kullandığını ve risk alma cesaretini gösterir.

Günümüzde yaratıcılık sözcüğü gerek çocuklar gerekse yetişkinler açısından büyük bir önem taşımaktadır. Hızlı ve sürekli bir değişim; yeni ürünler yaratmayı, dolayısıyla yaratıcı kişiler geliştirmeyi adeta zorunlu hale getirmektedir. Yaratıcı bir eğitimle yetişen çocuk ve genç; yeniliklere açık, zihinsel yönden sağlıklı, hoşgörülü, sos-

yal hayata uyumlu, pek çok alanlarda beceri kazanıp, özgün, üretici ve bunun gibi daha pek çok şey sayabileceğimiz özelliklere sahip bir kişilik geliştirmektedir.

Yaratıcılık; esneklik, duyarlılık, akıcılık ve orjinallik gibi özellikleri içermektedir. Yaratıcı olmak isteyen bir bireyin her şeyden önce kendisine güven duyması, çalışacağı alan hakkında temel teknik bilgilere sahip olması, bağımsızca düşünebilmesi, zaman zaman alışılmış kalıpların dışına çıkabilmesi ve yeteneklerini sonuna kadar kullanabileceği ortam ve özgürlüğün sağlanmış olması gerekmektedir.

Hemen hemen her çocukta yaratıcı olma yeteneği vardır. Farklı olan, yaratıcılığın sürekliliği, derecesi ve ortaya konabilmesidir. Önemli olan çocuğun yaratıcılığını geliştirecek ortamı yetişkinlerin hazırlayabilmesidir.

Yaratıcı ortam, katı kuralların ve otoritenin olmadığı bir öğrenme ortamıdır. Yani özgür, serbest bir çevre, yaratıcı gücün gelişmesinde önemli bir etkidir. Yaratıcılık için önemli olan serbestliktir.

Kaynakça:

PARSİL, Ümit, (2012), Sanatta Yaratıcılık. İki Harf Yayın Grubu, An Kitap, İstanbul.

www.aymavisi.org

İsmail ÇELİK

GÖL VE MELAL

Ve sarardı yapraklar, içimde bir çöl gibi
Birikti özlemlerim, seyrettiğim göl gibi

Setlerin ardındayım, damla damla dolmakta
Bir gün sana koşarım, setti yıkan sel gibi

Sinesiyim hazanın, hazan sırdaşım benim
Baharda hazan eden yakıcı bir yel gibi

Gün eğilir ikindi, doğmak için yarına,
Bahara doğacağım, çöle inen nur gibi.

Ali KÜLEKOĞLU

BAĞIŞLA BENİ

rüzgarı gören deniz gibiyim bayım
ansızın çıldırıyorum işte
bağışla beni
her şey insan susuzluktan ölmesin diye

bakmışsın kuşları görememişiz bir sabah
bir bayram şenliğine açık gitmiş çocukların gözleri
bakmışsın bir fidan yeşertirken topraktan
boş yere tüketmişiz günleri

yine de üstümüze bir şey giyelim her sabah
bir şey, pahada hafif yükte ağır
alnımızdaki umut büyüsün
büyümesin insanlık körkütük sağır

yoksa ne kalır bize güzel sözlerden
masal anlatıcılarından başka
asıl kürek biziz dostum
deniz bizsiz nasıl çıldırabilir aşkla

Haşim KALENDER

VER ARKADAŞ

Ödünç yiyen kesesinden
Yer arkadaş, yer arkadaş
Deli belli mesesinden
Dur arkadaş, dur arkadaş

Konanlar dünyadan göçtü
Su tasından zaman içti
Vereyim zamanı geçti
Ver arkadaş, ver arkadaş

Kırk kilit arkası kese
Sırrını deme herkese
Kimi uzun, kimi kısa
Der arkadaş, der arkadaş

Sende neşe bende elem
Anlatmaya yetmez kelam
İşte dünya işte âlem
Gör arkadaş gör arkadaş

Bağdaşı sevdin serinden
Düşünmedin hiç derinden
Durmuyor yerli yerinden
Şer arkadaş, şer arkadaş

Kesin frensiz dilimi
Kalkmaz ediyor elimi
Nefise sorsan ölümü
Er arkadaş, er arkadaş

Koska gezer beyden fakir
Renk cümbüşü gözler çakır
Buldunsa bir metre çukur
Gir arkadaş, gir arkadaş

Bir sarı, bir esmer tenin
Arkanı görüyor önün
At elinde, meydan senin
Sür arkadaş, sür arkadaş

Kalender daralır saha
Yarım aklın biçme paha
Yalanların boyu daha
Gür arkadaş, gür arkadaş

Filiz KALKIŞIM ÇOLAK

KAN SAĞILIYOR ŞAFAK

ıslanıyor düşler
geceyi emen yıldız sağımlarından
taşıyor göz bebeklerinde titreyen yaşlar
gitmelerinin
susuyor gizinde
güllerin payesinde bükülen dudağı

ardında
hüzzam bir melodiyi heceliyor kemanlar
hep aynı nakaratta kırılıyor
nağmelerin sancıyan dizesi
göğsü sonsuzluğa yırtılan nağmelerin teli
düşüyor omuzdan yere

bir şiir akıyor gecenin göğsüne
gözlerinden
efsunlanıyor saçlarının kokusunda
denizin tutuşan göbeği
çalkalanıyor
maviliklerin kaçamaklarında salınan üsküdar

boynunda papatyaların saflığını süren o dokunuş
ellerinde gün ağızlı gonca güller
yanaklarında ballanan gamzelerinin
bebek gülücükleri

ipek kozasından sıyrılmadan
üç günlük yarınlarda
safran mağrurluğu sürüyor
solgunluğuna ak teninin
bir sessizlik daha çırpınarak can veriyor
ellerinde azrail'in

henüz salân okunmadan
iniyor gençliğime dalga dalga çaresizlik
kırılıyor beli göğsümde taze filiz süren goncaların

mavisi ağırlaşan karadeniz'in azgın sularında
kanıyor ucu pembelerin dudaklarında
kayıyor ayaklarımın altından s/onsuzluk

kuduruyor dalgaların ağzında
köpüklenen çığlıklarım
göklere yükseliyor ruhumun
baygın imdatları
boynuma dolanıyor o kırmızı kaşkol
öylece
asılı kalıyorum çaresizliğin ıssızlığında

kadın kişi niyetine son saltanatın gizinde
iki kişilik namazı kılınan suskunluğun

özgürlüğe kanat çırparken
adının segâh makamı
yokuşlarımdaki titrekliğin düşüyor
yarınlarımın ucundan
yırtılıyor soluğu akşamların
kopuyor göğsünden gecenin yıldızlar

gitmelerinin zamansız kıyımından
kan s/ağlıyor şafak sessizliği biteviye

Meryem YARDIMCI KÜÇÜK

YIKINTI VE OLGU

rüzgâr sıkışmış
kuş kanadının altına
aşk semahında
el ele eyleye eyleye
tutuşmayı biriktirdim
gel seyran eyleye eyleye
gönül mülküne, gönül türküne

gözlerinde bir ülke üşürken
kan yangınlarını yas tutar, kan tutar
zaman örsüyle örter üstünü
taşırken kendi külünü, ellerin harı tutar
zafer dediğin kendi intiharına yürüyen şelale
konakladığın yerden kalk
göç var tutun mazgallara
rüzgar diye başladığın dizede
elbette fırtına kopar
eşyaya duygusallığım yok
ne o beni tanır ne de ben onu
fakat kelimeler boynumu büküyor
almış başını gidiyorlar
yıkıntı ve olgu
imgelememin dövmecileri
çağırıyor beni
ağızsız bir ses oluyor yankı
nedensiz uzanıyorum
denizin kıyısındaki palamara

bir taş arasına sıkışmış
kırlangıç çılgılığı kadar düş kurdum
kanaya kanaya, yana yana
dumansız bir ateş oluyorsun
çaresizlik boyun eğdirir
yaşadığın iklimi
al gel o çocuk saflığını
hem de bin yıllık isyankarlığını
adını koyalım
yağmur başladı ruhumun çataklarından
bir nefeslik şiir uçurumunda duralıyorum
...

Ayfer YILDIZ

ÇARE

hangi ölümlünün dili isyankâr
geceler bilir biz bilmeyiz
hangi huzura aday bu mutsuzluk
yaftalanır durur hırçın yarınlara

Yine de bıkmam anarşist yalnızlıklardan
yuvası yoktur seyyahların
alır götürür bizi
kimsenin vurulmadığı ağaçlara kondurur

göğsümü vakitsiz saran sızıya
yağmurları doldurur
ama kesmez
rotası yalan şarkıyı mırıldanır yerdekilerle
duymasam olmaz
iyisi mi kemanlardan öğrenelim
yayın ihânetini

tekrarlanır peşkeş ağırlar
siyahı över de
yürek tenli yüzüme gülmez
yığınla çırpınana duyarsızdır hayat

kaderimizi saçlarımıza fısıldasa
ay'a ilişen yıldızlar
yalnızım gece kadar
yalnızız hepsi bu kadar

Ahmet KAFKAS

KIRIK BİR TESTİNİN RADAR RAPORUDUR

kırık testi, delik kırba, bozuk saat
 yola çıktım ve en yakın köşede soluklandım
 baktım ve gördüm tüm çıplaklığını kralların
 bir nefes aldım
 egzoz dumanları ciğerlerimi dağladı
 baktım ve gördüm kurallarını devrik kirlenmişliğin
 korktum ve sustum

kırık testi, kirli kırba, yorgun saat
 yola çıktım ve en kısa yoldan döndüm
 yol ağır, dikenli ve uzun
 ayak ve baş çıplak
 baktım ve gördüm
 dinlenmenin boş bir rüya olduğunu
 donuk bir bakışla baktım
 radara takılmak mümkün, çoğu zaman elzem
 uyuklamak bir tercih değil
 kalem kimin elinde, makbuz kime gidiyor
 baktım ve gördüm
 kalem sahibinin yan yazdığını

durdum ve irkildim
 kırba yalnızca delik, testi yalnızca kırık, saat daima bozuk
 durdum ve dillendim
 söyledim ve örselendim
 kalktım ve çekiştirildim
 isyan var dedim düzgün gitmeyen her şeye
 adım attım, yürüdüm, koştum
 çektiler sırtımdan, gömleğim yırtıldı, düştüm
 yargısızdı infazım, yazgımız yanılğılar kümesi
 oturdum ve başımı aldım ellerimin arasına
 oturdum ve kaldım
 kaldım ve kardım kartları
 tüm kartlar papazlara teslim edilmiş
 valeyi tutan voleyi attı
 yandım ve yenildim
 tüm kartlarım tek seferde yandı
 tüm ağırlarım bir seherde kaldı
 tüm ağırlar bir damla kanda toplandı
 baktım ve gördüm
 saat bozuk, testi kırık, kırba delikti
 yalnızca benimki
 yalnızca

Recep ŞEN

ÖMRÜMÜN BAHARI

benim gamlı gönlümü
sevince gark eden yâr
hiç kararım kalmadı
bu canım seni arar

senden uzaklardayım
derdi hicranım bitmez
bu sevda ocağının
sensiz bacası tütmez

ey ömrümün baharı
eylemem hiç şikâyet
yeter ki açsın senle
bab-ı lütfu inayet

ben şu mahzun kalbimi
sana bağlayamadım
deli çaylar misali
çoşup çağlayamadım

deseni ta ezelden
işlenen kanaviçe
bu sevdanın rengiyle
boyansam içten içe

senden gayrıya etmem
sevdiğim ben iltifat
hatıran ki gönlümde
yanan nâr-ı muhabbet

yolum uzun sevdiğim
dönemem ben geriye
şu beytü'lahzan kalbim
sana kalsın hediye

Ramazan DEMİRTAŞ

VEFASIZ ÖLDÜRDÜ BENİ

Vefasızın bahçesine girdim girmez olaydım
Çiçekleri yaraladı gülleri öldürdü beni
Talip oldum lehçesine sordum sormaz olaydım
Sözcükleri karaladı dilleri öldürdü beni

Şehir şehir dolaşarak bulmak istedim izini
Düzde koşup dağ aşarak görmek diledim yüzünü
Seller gibi ç/ağlaşarak dolmaya vardım gözünü
Irmakları paraladı gölleri öldürdü beni

Kınalanmış saçlarına dokunmaya kıyamadım
Keskin kirpik uçlarına bakınmaya doyamadım
Boyun eğdim suçlarına asla karşı koyamadım
Tırnakları küreledi elleri öldürdü beni

Gül cemalin seyir ettim kıyamadım el sürmeye
Naz eyledi kahr ettim yansam gelmez söndürmeye
Musallaya buyur ettim namazımı kıldırmaya
Dilekleri sıraladı halleri öldürdü beni

Faik KUMRU

HAYAT VE İNSAN

Aciz bir beşeriz ararız çare
Nefsi muhasebe tek istişare

Hayat bir muallim insan talebe
Beşikten mezara okur alfabe
Beşer üstündeki büyük vecibe
Biri muhabbet diğeri merhamet

Gözleri kapalı geldik dünyaya
Ömür boyu koştuk yürüdük yaya
Her şey yalan dedik daldık rüyaya
Açıldı hakikat söndü cesaret

Ezelde verilmiş ebed tutkusu
Her hücrenin içi şefkat dokusu
Valide kucağı enfes kokusu
Ana baba evi sahi memleket

Bütün yollar yokuş dikenli hepsi
Her iş gayret ister var mı ötesi
Tabiat tablacı mükellef tepsisi
Her cana pay veren sonsuz adalet

Mahmur şaşı gözler görmez önünü
Maziye anarken yaşamaz günü
Bugün yarın derken unuttur dünü
Akıl zeval bulur azalır mühlet

Müddeti daralır ömür kısalır
Her fani meşgale bir vakit alır
O da yitip gider pişmanlık kalır
Sorgusuz sualsiz kesilir bilet

Daha çok adım var mesafe uzun
Art arda yaşanan facia bozgun
Ayak topal el çot yüreğim mecnun
Cevabım yetersiz ahvalim ibret

İnsanın talebi sınırsız istek
Tükenir sermaye konur ipotek
Beden binasından düşerken mertek
Apansız bir anda ulaşır davet

Bırakmaz anılar efkara atar
Hüzne hüznün ekler pahalı satar
Çile lokomotif dert katar katar
Gönül memleketi manevi devlet

Evlat ü iyali mal ü menali
Astarı beleşe yüzü pahalı
Alışveriş zarar düzen belalı
Fısk u fücür revaç deva meşveret

Hayatın manası ömrün anlamı
Nerede bitecek kalan tamamı
Bir günün sabahı veya akşamı
Çalınır kapılar kalmaz mazeret

Kara kaş kara göz tebessüm eda
Geride kalacak sade hoş seda
Yazgısı bilinmez nihai veda
Son dem bir emare verir işaret

Bir veda şiiri içli kafiye
Ölüm ânı bekler sessiz hafiye
Musalla taşında en son taziye
Ebedi saadet ya kabul ya ret

İmtihan dünyası keder tarlası
İnsanı rengarenk beşer atlası
Yaşam gailisi cümle esas
Nedir böyle kavga nedir şikayet

Zamanı kaydeder görünmez bir el
Herkesin ameli yazılmış evvel
Ebed sonsuz çizgi öncesi ezel
Mahkeme-i kübra dar-ı ahiret

Hiç bitmez sanılır bu fani hayat
Her canın ardında gözyaşı feryat
Geliş gidiş sürer durmaz sevkıyat
En büyük derdimiz dünyevi ülfet

Yavuz DİNÇ

YAĞMURA ÖZLEM

I.

bir kuraklık ki şu gönlümü yakan
 yok olacak kadar kavrulmuş bir suyum
 iki gözümde birikmiş damlalar
 önce yağmurun sesi duyulur
 sonra ıslanırken kuşlar ve ağaçlar
 damlayı arzular çorak toprağım
 her buluşmada ayrı bir seda
 ayrı bir ahenk yalnızlığa kapı aralar
 ince ince yağın yağmur
 ve ardından hüznün hatırların depreştirdiği
 öksüz anılar çıkar derinlerden
 hüznünle ısınarak
 bir yanım ateş
 bir yanım su
 önümde uzunca bir yol
 önce ben olurum sıırıslıklam
 yağmurla beraber kol kola
 sonra hatıralar ıslanmış
 hüznün gözyaşlarıyla
 damlar yüreğime ılık bir sızı
 yağmurun altında
 sessizliğime karışıp giden
 çocuksu şarkımız
 varsın rüzgârlar gezinsin tenimde
 ve yağmurusul usul toprağın bağına sinsin
 hüznün kokusuyla

II.

ey bizi takvimlerde
 cüda bırakan zaman
 değmeyin bana
 gözlerim yağmur yüklenmiş
 bulutlar gezinir derinliklerinde
 sevdalar ve yolları ıslatır
 çağırır revâzin seslenir yağmur
 damla damla düşer toprağa cemre misali
 yükünü yükler gecenin hırkasına
 ab-ı zen gibi durgun ve sessiz
 eser bir samyelinin esintisinde
 bir ömür boyu
 katre-i bârân altında kalan günlerden
 fısıldayarak kulağına başlatsam zamanı
 son yaz derlenmiş
 sönmüş son ateş
 hüznün her bir köşesinde
 o keskin güz çizgileri
 ve benim abraş günlerim
 bir yanı ılık, bir yanı gölge
 ölümle örselenmiş sevgi
 yağıyor bu sabah sanki içimde

İlker GÜLBAHAR

VARDİYA

doldurdum
neyim var neyim yoksa
anı havuzu ceplerimden
herkese
ağız kulaklarında
kendine küskün bir çocuk
ödünç
alınan bir kitabın arasında
kurutulmuş gülhatmi yaprağı gibi
tren
katarları geçen
yanık türkölü gecelerin yamacına

ya da
alacağında umsuluk olmuş
bir ırgatın limonsu yüzüyle
yani
sönmek üzere bir yıldız
açık uçlu bir öykünün giritf sonu belki

anakentin kesilmiş sarı ışıklarında
tek yönlü ve yamalı asfalt yollarından
dikenli
bir yalnızlıkta yayan yapıldak
heybesi boş / matarası bir yudum su

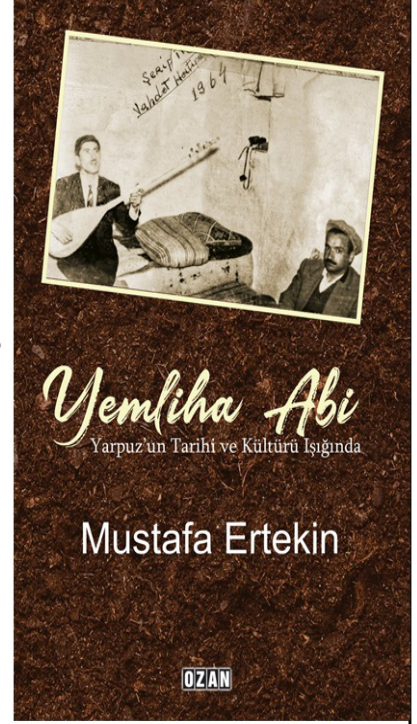
aslında
isimsiz bir çiçek / ipi kopmuş uçurtma
kiraz ağacında boş salıncak
ve kendimizden
önce güne uyanan c/an kırıklarını
gecenin çekmecelerine

Akasyalar doğduğum ve yaşadığım yerlerde Mayıs sonlarında çıkardı,
yani doğduğum ayda. Mayıs ayı baharın hoşçakal dediği günleri temsil eder.
Akasya iğde ağacına el verir...

İğde çiçekleri ise yazın geldiğini duyurur, Mayıs sonu Haziran başı gibi ortaya çıkardı.
Babamı iğde çiçekleriyle anmamın nedeni eve her gelişinde iğde çiçekleriyle gelmesi miydi,
yoksa çok sevdiği iğde kokuları arasında Haziran'da toprağa yürümesi miydi, bilemiyorum...

İşte hayat doğumla ölüm arasında,
akasya çiçeğinin iğde çiçeğine el uzatma süresi kadar kısa ama bir o kadar da değerli...

OZAN
Dünden yarına, insana dair ne varsa...

Sırtımda şeleğim sevdanın yükü
Bir kutlu çiledir çeker giderim
Başımda buğulu bu yanık türkü
Aşkın deryasına döker giderim

Ölüm bize bengisudur içer de
Dostun ırmağına akar giderim
Sevgilinin diyarına geçer de
Gayri gemileri yakar giderim

Ali İhsan KEKEÇ

BERİKAN
YAYINEVİ

devrildi dönence
ters yüz oldu yıldızlar
sararmış çehrelerde yazın sekeratı
ve sükutta gizlenen
zeval sessizliği var

çiçekler teslim olur
tenlerini titreten rüzgârın
hükümrânlığına ve
soğuk yüzüne hazanın

bir başka türkûye hazırlanır gökler
yükü ağırlaşır alaca bulutların

perçinlenir güz yangınları
sonbahar
yağmurun kollarında büyür
eylülün ceplerinden
taşan hüznler
ekimin kucağına dökülür

ekim
çaresiz bir annedir
bağrına basar bizi
ellerinde kış kokulu bezirganlar
kızıl gün batımlarının
uçsuz soğuk denizi
akşamları
ruhu saran korkular
ve alnımızda parlayan fanilik izi

üşüyen ellerini gezdirir saçlarımızda mevsim
güneşin ışıkları kırılır ısınmayan göğsümüzde
çekilir gözlerimizden gündüzün renkleri
ve vakit
solgun bir ikindiye çağırır

bıraksak kendimizi zamanın akışına
-ki bırakmasak da-
sürüklenmekteyiz
doğduğumuz günden beri
nefes nefes
eksilmekteyiz
kalbimizde hicranlar
pişmanlıklar
ömür terkimizde

-gördük ya- yüzümüzdeki çizgilerin saltanatını
akrebin kıskacında eriyor
bitmez sandığımız zamanlar

Mehmet OSMANOĞLU